

דף מב.

עין משפט א.

ח"מ סימן קמז סעיף א

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

ח"מ סימן קמז סעיף ג

ג. אכלה האב שנה ומת, וירשה הבן ואכלה שנתיים, או שאכלה האב שנתיים והורישה ואכלה הבן שנה, או שאכלה האב שנה, והבן שנה, והלוקח שלקחה מהבן בשטר שנה הרי זו חזקה ^ד.

עין משפט ג.ד.

ח"מ סימן קמז סעיף ד

ד. אכלה המחזיק בחיי אבי המערער שנה, ובפני בנו שנה, ובפני הלוקח מהבן שנה, הרי זו חזקה ^ה, והוא שמכר הבן שדה זו בכלל שדותיו שאז לא הכיר המחזיק שנמכרה שיזהר בשטרו, אבל מכרה הבן בשטר ^ו לשדה זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו ^ז במחזיק, ועל המחזיק להביא ראיה את שטרו גם אחרי ג' שנים. וי"א ^ח דאפי' מכרה הבן ללוקח בלי שטר ג"כ הוי מחאה במחזיק.

ד. מבריינתא שם דף מ"ב ע"א. והבן והאב א"צ שטר דהכל יודעין שהבן בא מכח ירושת אביו, ואין המערער יכול לומר שסבר שבתורת גזולה אכלה וע"כ לא מיחה משא"כ בלוקח מהבן צריך בשטר. כ"כ הסמ"ע ס"ק ג'.

ה. רמב"ם שם הלכה ח' והוא שהבן גדול, דאם הוא קטן אין מחזיקין בנכסיו אע"פ שהתחיל המחזיק להחזיק בחיי אביו.

ו. כפירוש רשב"ם שם. וכ"כ התוס' בשם ר"י ד"ה ואי ע"ש. ולא דמי למחאה דסגי בעדים דשאני התם שמזכיר שם פלוני במחאה. נתיבות.

ז. ואין צריך שוב למחות לעולם כמבואר בסי' קמ"ו סעיף ה'. ואם החזיק בפני הלוקח ג' שנים שלמות ויודע שללוקח יש שטר נאמן לומר שקניתי מהמוכר במיגו דקניתי מינך. סמ"ע ס"ק ד'. ונתיבות בחידושים.

ח. ה"ה בשם הרשב"א, ושכן נראה מדברי הרמב"ם שלא הזכיר שטר שדין מכירה היא מחאה בכל המחזיקים, דהמחזיק יש לו לחקור תמיד. נתיבות ס"ק ח'.

ואם הקדישה המערער לאחר שאכל המחזיק שנה נתבטלה החזקה שנגמרו לו שני חזקה בפני מי שאינו יודע למחות שהוא ההקדש, והוא משו"ת הרשב"א סי' תרמ"ב. ועיין בסוף סי' קמ"ט. סמ"ע ס"ק ה'.

עין משפט ה.

ח"מ סימן קמט סעיף כח

כח. כח. האומנים שהיו בונים בקרקע או מתקנים אותה שנים רבות אין להם חזקה ^ט.

ירדו מאומנותם אם אכלו אותה ג' שנים אחרי שירדו מאומנותם יש להם חזקה.

* והבעלים מחזיקים בשל האומנים.

עין משפט ו.

ח"מ סימן קמט סעיף א

א. ראובן אכל שדה שמעון שני חזקה ואומר שלקוחה היא בידו, והביא שמעון עדים שהיא ידועה לו וגם הביא עדים שידוע שראובן הוא שותפו ^י או אריסו או אפוטרופוס ומפני זה לא מיחה בו, הרי זה תחזור השדה לשמעון וישבע היסת שלא מכרה ולא נתנה לו. אבל אם שמעון לא הביא ראיה שראובן היה שותפו או אריסו אלא שראובן הודה שהיה שותפו או אריסו נאמן ראובן במיגו ^כ שלא היה מודה.

* שני שותפין בקרקע ובא אחד והחזיק בקרקע שלהם, אע"ג שלגבי אחד לא הוי חזקה כי היה שותפו או אריסו או שלא היה עמו במדינה, מ"מ מועילה חזקתו ^ל לגבי השותף השני על חלקו.

^ט. ברייתא שם מ"ז ע"ב ורמב"ם פ"ג מטוען הלכה ד'.

^י. ממשנה ב"ב מ"ב ע"א, ורמב"ם פ"ג מטוען הלכה ג'. ושהוא שותפו היינו באין בה דין חלוקה כמ"ש בסעיף ב'.

^כ. כיון שהוא לאפטורי ממון, ולא דומה לסימן צ"ג סעיף ב' דשם מיירי לאפטורי משבועה. סמ"ע ס"ק ב'.

^ל. ואע"פ שלא חלקו ואין ברירה, מ"מ היה לו למחות כדי שלא יאמר קניתי חלקך במקומך עם שותפך. סמ"ע ס"ק ג'.

ובביאורים ס"ק א' כתב והוא שיש בה דין חלוקה שאז יש חזקה גם לשותף נגד חבריו אבל באין בה דין חלוקה כיון שהשותף אין לו חזקה שיכול לומר לו חילקנו בצורה כזו שאתה תאכל ג' שנים פירות ואני אוכל אח"כ ג' שנים אחריו, גם ללוקח אין לו חזקה. ואפי' אם אין השותף טוען כן נאמן במיגו שהיה טוען כך. נתיבות ס"ק ב' בחידושים.

עין משפט ז.

ח"מ סימן קמט סעיף כה

כה. אריס בתי אבות^מ דהיינו שרגיל לשמור שדות של משפחה זו מעולם הן ואבותיהן באריסות ולא יכולים להחליפו באריס אחר, כיון שאריסים אלו נוהגים לאכול כל הפירות ב' וג' שנים, ואחרי כן יאכלו הבעלים, אין להם חזקה^נ, אבל שאר אריסין יש להם חזקה.

* הבעלים^ס יש להם חזקה בנכסי אריסין.

עין משפט זז.

ח"מ סימן קמט סעיף א

עיין לעיל עין משפט ו

עין משפט ט.

ח"מ סימן קמט סעיף ט

ט. האיש שאכל בנכסי אשתו שני חזקה^ע אע"פ שהתנה עמה שאין לו פירות בנכסיה, ואפי' התנה עמה כשהיא ארוסה שלא ירשנה ואח"כ אכל ובנה והרס, וכן האשה שאכלה פירות בנכסי בעלה ונשתמשה בהם

מ. כך פירשה ר"י למשנה בדף מ"ו ע"ב. ורשב"ם שם.

נ. דאין הבעלים מוחין בידם, וע"כ אין להם חזקה.

ס. כ"כ הטור בסעיף ל'.

ע. משנה ב"ב מ"ב ע"א וגמ' מ"ט ע"א ורמב"ם פי"ג מטוען הלכה ח'. והסמ"ע דייק דלהרמב"ם והרי"ף והרא"ש גם בהזיק גוף הקרקע אין בכך חזקה, והרמ"א היה צריך להביא את דינו בשם י"א שהוא דעת הרמ"ה בטור, כך העיר הסמ"ע בס"ק י"א.

והב"ח כתב דמה שכתבו הרמב"ם והרי"ף והרא"ש דבנה והרס דלא הוי חזקה לא דמי לחפר בורות שזה כו"ע יודו. ש"ך ס"ק ח'. גם הט"ז כתב כדברי הש"ך וכן משמע מדברי הנתיבות וא"כ דברי הרמ"א הם לכו"ע והלכה הם ומורין כן, ובפעמוני זהב אחרי שהסיק דהלכה כהרמ"א בחפר בה שיחין ומעורות וזו הלכה בלי חולק הסתפק מה הדין באדם דעלמא שהחזיק בקרקע של אשת איש וחפר בה בורות שיחין ומעורות אם עלתה לו חזקה, שדברי הרמ"א לא איירי אלא בבעל כלפי אשתו והעלה דבאיש דעלמא אפי' חפר בורות שיחין ומעורות בשדה של אשת איש לא הוי חזקה דהאשה סומכת על בעלה שהוא ימחה, ואפי' בכתב לה דין ודברים אין לי בנכסייך שעדיין סומכת עליו כיון שיש לבעלה תועלת בנכסים שאם תמות ירשנה, ועיין בסעיף י"א בשו"ע וע"ש עוד במה שהאריך.

ובביאורים כתב דאף לי"א דבחפר הוי חזקה דוקא בצריך הבעל לאותם בורות דאצלו הוא מתקן. רק לאשה זה מקלקל כיון שהשדה אינה עשויה לבורות.

ועוד דדוקא כשהבעל אכל ג' שנים פירות מאותם בורות שהוצרך לעשות. ובזה ישב דגם הרמ"א יודה בבנה והרס דלא הוי חזקה שהרס היינו קילקל ובנה היינו לא לעצמו אלא תיקן לכל העולם אבל לא לעצמו בזה לא הוי חזקה לכו"ע וא"כ אין פלוגתא. נתיבות ס"ק י' בחידושים.

כחפצה כמה שנים אע"פ שיחד לה שדה במזונותיה ואכלה שדות אחרות אין אכילתן ראייה להחזיק ^ב.

* ודוקא שלא הזיק גופה של קרקע, אבל אם חפר בה בורות שיחין ומערות וקילקל והאשה לא מחתה הוי חזקה ^ז. וה"ה חזקת נזיקין ^ז כמו פתיחת חלונות וכיוצא י"א דהוי חזקה.

עין משפט י. חו"מ סימן קמט סעיף ג.ו.

ג. בן שהוא סמוך על שולחן אביו ^ר אם אכל נכסי אביו שני חזקה, וכן האב שאכל נכסי הבן שסמוך על שולחנו, לא עלתה להם חזקה.

ו. ה. האב בנכסי הבת ^ש, וכן הבת או הבן בנכסי האם דינם כבן בנכסי האב, ואב בנכסי הבן.

* וה"ה בשאר קרובין שאין מקפידין זה על זה, הכל לפי ראות עיניי הדיינים.

עין משפט כ. חו"מ סימן קצב סעיף א.

א. בחזקה כיצד. כיון שנעל או גדר או פרץ כל שהוא ^א והועיל

^פ. שאין דרך להקפיד זה על זה. סמ"ע ס"ק י'.

^צ. אבל באפורופוס ומורשה שנכנסו ברשות לכו"ע לא הוי חזקה אפי' חפר בה בורות שיחין. סמ"ע ס"ק י"ב.

^ק. ודבר זה תלוי במחלוקת בסי' קנ"ד בסעיף ט"ו בטור, האם בעיני חזקת ג' שנים וטענה, שלמאן דס"ל דלא בעיני חזקת ג' שנים וטענה משום כך הקלו בחזקת נזיקין בנכסי אשתו כיון ששתקה ומחלה, אבל למאן דס"ל שבעיני חזקת ג' שנים וטענה בחזקת נזיקין לא מהני חזקת נזיקין בנכסי אשת איש, וע"כ כתב הרמ"א בשם י"א. נתיבות ס"ק י"ב בחידושים.

^ר. שם במשנה ולא לבן בנכסי אביו. ובגמ' נ"ב ע"א רבא אמר חלקו דהיינו נתפרדו הבן והאב ע"ש. וכתב הט"ז דגם בנסתלקו מעל שולחן אביהם, מ"מ כיון שרואין שסומך זה על זה בעסקי נכסיו אין שם חזקה.

^ש. ריב"ש סי' רנ"ב, ובתשובות הרמב"ן המיוחסות סי' צ"ג. ועיין בסי' רפ"ה סעיף ו'ז'.

^ת. אפי' אינן סמוכין, וה"ה באב ובן דדוקא בסתם בעיני סמוכין, אבל אם לפי ראות עיני הדיינים אין מקפידין, אפי' באינן סמוכין לא הוי חזקה, ט"ז ונתיבות בחידושים ס"ק ה'.

^א. ממשנה בתרא מ"ב ע"א. וכן במשנה קידושין כ"ו ע"א נכסים שיש להם אחריות נקנים בכסף בשטר ובחזקה.

במעשיו ^ב קנה.

ח"מ סימן רמא סעיף א

א. הנותן מתנה לחבירו בין קרקע בין מטלטלים אין המקבל זוכה בה אלא באחד מדרכי הקניה ^ג, אפי' שלא בפני עדים אם שניהם מודים ^ד.

אבל בדברים לא זכה המקבל ^ה ויכול לחזור בו. ואם אמר ליתן לחבירו מתנה מועטת ^ו וחזר בו יש בזה משום מחוסר אמנה.

ראובן שאמר לשמעון בית של לוי אני נותן לך, אע"פ שלוי מקבל בקנין לקיים דברי ראובן אינו כלום ^ז.

ב. מחילת ^ח חוב לחבירו או החזרת הפקדון שהיה בידו ^ט הרי זו מתנה הנקנית בדברים.

וי"א אפי' היה לו שטר חוב עליו ^י או משכון בידו הוי מחילה בדברים.

כל מקום שהמחילה אינה צריכה קנין אם הקנה לו בפני עדים פסולים ^כ

ב. כמפורש בגמ' ב"ב נ"ג ע"א.

ג. רמב"ם פ"ג מזכיה הלכה א'.

ד. דלא איברו סהדי אלא לשקרי, קידושין ס"ה ע"ב.

נתן מתנה לחבירו והניח עליה משכון לא קנה כמו במכר. ש"ך ס"ק ב'.

ה. ב"מ מ"ט ע"א, דלא סמכה דעתיה.

ו. שם בגמ', אבל במתנה מרובה לא סמכה דעת המקבל ולכן לא קנה. סמ"ע ס"ק ד'.

ז. מריב"ש סי' ר"ז, ואפי' אם ראובן עשה ג"כ קנין סודר עם המקבל, מ"מ כיון שקנין ראובן לאו כלום שאינו שלו להקנות, גם לוי לא עשה קנין סודר רק לקיים קנין של ראובן ודבריו של ראובן לא חלו. סמ"ע ס"ק ה'.

ח. רמב"ם שם הלכה ב'. והוא מקידושין ט"ז ע"א שמע מיניה עבד עברי גופו קנוי, אלמא מחילת השיעבוד אם לא היה גופו קנוי באמירה בפני שנים סגי.

ובפעמוני זהב העלה דגם בחוב מהני לשון מתנה ולא רק בלשון מחילה.

ט. אבל כלי מושאל בידו לא מהני לשון מחילה דכל מקום שנמצא של הבעלים הוא, וכן פסק מר"ן בסי' ע"ג סעיף י"ט ואין לחלק בין מושאל לממושכן. והוא מפעמוני זהב.

י. שאז הנותן צריך להחזיר לו השטר או המשכון, סמ"ע ס"ק ז' והש"ך בס"ק ד' כתב שזו פלוגתא בירושלמי והוי ספיקא דדינא. והביאורים ס"ק א' העלה דהעיקר כהרמ"א דהוי מחילה שאחר שמחל שוב אינו יכול לגבות חובו ע"פ בי"ד מהמשכון, אבל לענין שצריך להחזיר לידו המשכון או השטר לזה צריך קנין.

כ. בביאורים ס"ק ב' כתב דפירושו היינו שהקנה בקנין פסול כגון קנין סודר שלא בכלי.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אפ"ה מחילתו מחילה.

- * לשון מחילה אינו שייך אלא במעות שחייב לו ל אבל היה לו חפץ ביד חבירו ואמר לו מחול לך מ אינו כלום.
- * אדם שביקש מחבירו שימחול לו השבועה שיש לו עליו ואמר לו יהיה כדברך, הוי מחילה ב אפי' שלא אמר לו זה בפירוש.
- * כל מחילה בטעות חוזר ב אפי' קנו מידו.

עין משפט ל. ח"מ סימן קצב סעיף א
 עיין לעיל עין משפט כ
ח"מ סימן קנו סעיף ב

ב. במקום שאין בו דין חלוקה גם בקנו מידו על רצונו לחלוק יכול לחזור בו. שזה קנין דברים הוא ע. אם לא שבירו כל אחד צד ורוח

ל. אבל מעות פקדון המונח בעין, זה כחפץ ולא מהני בו מחילה אלא קנין. סמ"ע ס"ק ו'.

מ. אבל אמר לו מחילה זו ועשה קנין מהני אפי' בקרקע כך מוכח מתשובת הרשב"א שהביא הב"י כאן. וכ"כ הט"ז בס"ק ג', והביאם בפעמוני זהב ואח"כ הביא דברי המרשד"ם ותשובת הרא"ש החולקים והעלה דגם בעשה קנין על המחילה הדבר במחלוקת אי מהני ע"ש.

נ. כתבו מר"ן בסי' י"ב סעיף י"ז. ועיין מש"כ שם באות ל"א.

ס. וע"כ בשטר מחילה צריך שיכתוב המוחל יודע אני שיש לי לקבל יותר ועכ"ז אני מוחל, ואין לו עליו אונאה כדי שלא יוכל לטעון אח"כ המחילה בטעות היא. כ"כ בפעמוני זהב. וה"ה בפשרה בטעות דחוזר, ועיין בסי' י"ב, וסוף סימן כ"ה.

ע. דכל קנין הוא שמקנה לו איזה חפץ תחת הסודר, משא"כ החלוקה אין בה ממש שיחול עליה הקנין. סמ"ע ס"ק ה'.

ובפעמוני זהב כתב דכל זה בקנין סודר שעשו ביניהם לעשות החלוקה, אבל אם יהיה הקנין שקיבלו בקנין לחלוק ובכח הקנין מקנה כל אחד לחבירו הזכות שיש לו באותו מקום שיעלה בחלקו מעכשיו לא הוי קנין דברים, שזה דומה לדין פשרה שכתב מר"ן בסימן י"ב סעיף ז' דפשרה צריכה קנין וסיים הרמ"א דכשמקבל הקנין על הפשרה צריך להקנות לו החפץ שלא יהיה קנין דברים. הרי שכל שמקנה לו החפץ מעיקרא לא נקרא קנין דברים וא"כ גם כאן הואיל ומקנה לו זכותו שיש לו באותה חצר ובאותו רוח שיעלה בחלקו א"כ לא מיקרי קנין דברים. וסיים בצ"ע אבל פשוט הוא שאם קבל בקנין וחייב עצמו בתורת חיוב ודאי צריך לחלוק עמו לקיים חיובו כמ"ש הרמ"א בסעיף ד', דאם קנו מידו לבנות מחיצה לא יכול לחזור בו שלבנות לא מיקרי קנין דברים וי"ח בזה. ע"כ.

וכתב הסמ"ע בס"ק י"ד מהטור דאם קנו מידו דמשתעבד לבנות או מחייב עצמו ליתן כו"כ

פלונית וקנו מידם אינם יכולים לחזור. וה"ה אם הלך כל אחד והחזיק בחלקו גם בלא קנין אינם יכולים לחזור. וי"א פ' אפי' החזיק אחד שלא בפני חבירו בחלקו ולא אמר לו חבירו לך חזק וקני קנו.

עין משפט מ. חו"מ סימן קצב סעיף א
עין לעיל עין משפט כ
חו"מ סימן ערה סעיף יב

יב. יא. נכסי הגר שאין לו יורשים, ונכסי הפקר, ושדה שמכרה הגוי לישראל ועדיין לא החזיק בה, כל אלה דינם שוה, וכל המחזיק בהם באחד מדרכי החזקה קנאם, חוץ מע"י אכילת הפירות ז' דלא הוי חזקה בנכסי הגר וההפקר אפי' אכלם כמה שנים עד שיעשה מעשה בגוף הארץ או יעבוד עבודה באילן.
* ע"כ אם מצא שדה הגר חרושה וזרעה ולא כיסה האדמה אחרי הזריעה וצמחה, ואכל התבואה לא הוי חזקה ק'.

דף מב:

עין משפט א. חו"מ סימן קמט סעיף ב

ב. שדה של שותפים שאין בה דין חלוקה אע"פ שאכל אחד מהם ג'

מהני לכו"ע שהו"ל דרך הודאה או שיעבוד וא"כ אף כאן אם חייב עצמו לחלוק חייב. ובסי' קע"א סעיף א' דאם קנו מידו שלא לחלוק דמהני ולא הוי קנין דברים, והטעם דבקנו ממנו שלא לחלוק כל אחד מזכה לחבירו חלק מזכותו שיש לו ויש לקנין על מה לחול, לא כן בקנו לחלוק סלקו השיעבוד, ע"ש.
פ. הרא"ש ב"ב פ"א סי' ג', והטעם דאין כאן אלא בירור החלקים בלבד. סמ"ע ס"ק ו'. וי"א שכאן קנה רק בהילוך לבד. ש"ך ס"ק ד'.
צ. מעובדא דההיא איתתא, ב"ב נ"ד ע"א. ולדעת הרמב"ם בפ"א ממכירה הלכה ט"ו-ט"ז. ובסי' קצ"ב סעיף י"י-י"א דס"ל דגבי מכירה קנאו באכילת פירות, אבל להראב"ד והטור ס"ל דגם לגבי מכירה לא קנאו באכילת פירות וכמותם פסק הרמ"א בסי' קצ"ב סעיף י"א וצ"ע שלא העיר מזה כאן דבר.
ק. מימרא דרב יהודה שם נ"ד ע"א. האי מאן דודא ליפתא. וכתבו מר"ן בסעיף כ"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

שנים, הרי היא בחזקת שניהם ^ר, ואם יש בה דין חלוקה ואכלה אחד לכולה שני חזקה הרי יש לו חזקה.

* אם החזיק בחציה וטוען זה הגיע בחלקי לא הוי חזקה, וכן גם בהחזיק בכולה אם השני נותן עדיין המס הוי מחאה ואינה חזקה.

ח"מ סימן קעט פעיף א

א. דבר הידוע שהוא של השותפות אין לאחד חזקה בו על חבירו ^ש, ואפי' שהה אצלו זמן רב ^ה אינו יכול לומר לקחו ממנו או נתנו לו במתנה אלא בראיה.

אפי' ראו עדים שזה הביא כסף ולא ידעו כמה, והשני הביא ג"כ סכום וקנו סחורה בעיסקא ואח"כ זה אומר שיש לו שני שלישים ולחבירו רק שלישי והשני אומר נתנו שניהם בשוה, אינו נאמן ^א לומר ששני שלישים שייך לו אלא בראיה וחולקים בשוה.

ח"מ סימן שעה פעיף ה עין משפט ב.ג.

ה. הבעל בנכסי מלוג של אשתו קטנה ^ב, והשותף בשדה שיש לו חלק בה, כיורד ברשות הן ושמין להם וידם על העליונה.

ר. כאוקימתא דרבינא ב"ב מ"ב ע"ב, דשמא עשו כן החלוקה ביניהם שכל אחד יאכל כך וכך שנים ואח"כ השני, משא"כ ביש בו דין חלוקה ואכל כולה כיון שאפשר לחלקה הוי חזקה. ואם כל אחד אוכל חצי שדה לא יוכל זה שהחלק הטוב בידו לומר בגורלי עלה זה, שיאמר לו שותפו, כן הסכמנו שתאכל אתה ג' שנים מחלק הטוב ואני אח"כ. סמ"ע ס"ק ד'.

ש. ודוקא קודם שחלקו, אבל לאחר שחלקו ויש עדים על כך, יש להם חזקה. כ"כ הב"י בשם הרי"ף וכן משמע מדברי הרמב"ם פ"ה משותפין.

ודוקא בידוע שלא חלקו אבל אם אינו ידוע נאמן המוחזק לומר שלו הוא במיגו שחלקו ודבר זה עלה לו בחלקו. ובפ"ת הביא חולקים בזה אך הפעמוני זהב כתב שאין לנו אלא דברי הב"י.

ת. ואפי' בזמן רב שרגילין להקפיד בו ג"כ אינו נאמן. סמ"ע ס"ק א'. אבל הש"ך בס"ק ב' מחלק שדוקא בזמן שאין רגילין להפקיד אינו נאמן אבל בזמן רב שרגילין להקפיד נאמן. והט"ז כתב דהעיקר כהסמ"ע. והנתיבות כתב דכן עיקר.

א. והוא במקום דלא יכל לטעון לא היו דברים מעולם, או החזרתיו לך כגון שראו אותו העדים תחת ידו וידעו שזה מהעיסקא שקנו שניהם בשותפות, ועיין ביאורים ס"ק ב'.

ב. דבקטנה עשו תקנה, כמבואר באהע"ז סי' סוף סי' פ"ח. ועיין באות ט' מש"כ בשם הסמ"ע דלאו דוקא שהשותף כברשות ממש.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד.

חור"מ סימן לו פעיף א

א. כל עדות שיש לאדם ^א הנאה בה, פסול להעיד בה. לפיכך שניים שהיו שותפין בקרקע אפי' חילקה ביניהם, ובא אחד להוציא מתחת יד האחר באומרו שאותו שמכרה להם גזלה ממנו, אין שותפו מעיד לו עליה לפסול עדי המערער. ואפי' על חלק השותף לא תועיל עדותו, אלא א"כ סילק עצמו מקרקע זו, וגם ^ד קנו מידו שנתנו לשותף, וכן יקבל על עצמו שאם יטרפוה בע"ח ^ה ישלם לו. ועוד יתנה שאם יטרפוה בגלל טענות אחרות לומר גזולה בידו אינו מקבל בזה אחריות, ^ו והסילוק מהני גם אחרי שיצא העירערור עליה.

ב. אבל אם המערער טוען רק על חלק השותף בלבד, ולא על כל הקרקע, בכה"ג ^ז יכול להעיד לזה שהיה שותפו בקרקע זו, שאין זה נוגע בעדותו כלל.

ג. מימרא דשמואל בסנהדרין כ"ז. ומטעם דחושדים אותו בדבר שיגיע לו הנאה ממנו, וע"כ כתב הב"י דנוגע בעדות יכול להעיד לחובה, משא"כ בפסול קורבה דגזה"כ. כ"כ הסמ"ע. אבל העיר שושן כתב הטעם משום שאדם קרוב אצל עצמו. ועיי' בש"ך. ונפ"מ אם חתם עצמו בשטר כשלא היה נוגע, ונעשה נוגע אח"כ פסול.

וכתב הנתיבות דהגם שכשמעיד לחובתו כשר, היינו כשמעיד על דבר שאינו שלו רק שיש לו הנאה מעדותו, אבל כשמעיד על דבר שהוא שלו פסול גם לחובתו.

ד. כתב הסמ"ע בס"ק ב', שבעינין שיפרשו בקנין סילק נפשו מגוף חלק שדהו שיש לו בשותפות. ובלא קנין לא מהני סילוק. ועיי' באבן העזר סי' צ"ב.

ה. דאל"כ חיישינן שמעיד לו כדי להעמידה בפני בע"ח שחייב לו ואין לו במה לפרוע לו, ונוח לו להעיד עדות שקר שהוא דבר של סתר, ממה שיקרא לזה רשע ולא ישלם, שהוא דבר הניכר לבריות. ואם יקבל אחריות אין חשש זה, כ"כ הסמ"ע בס"ק ט'.

והביאורים הוסיף, שצריך לקבל אחריות לשלם רק מבני חורין ולא ממשעבדי, ומטעם הנ"ל.

ו. והש"ך כתב דיכול לטעון המוחזק קי"ל כדעת הפוסקים דלא מהני סילוק, אחרי שהתחילה העדות והיה תחילתו בפסול, ואם ראה העדות לפני שנעשה שותף איתו מהני סילוק גם אחרי שיצא העירערור. כ"כ הביאורים בס"ק ד'.

ז. הטור ופשוט הוא.